Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 289 (3289) | 1940 оной декабриин 14, суббото | СЭН 10 МҮНГЭ

Мүнөөдэрэй номерто:

НҮҮЖЭ ЕРЭГШЭДЫЕ АНХАРАЛААР ХҮРЕЭЛХЭ

Барагдашагүй баялигтай, бадаран ургажа байгаа Бурят-Монголдо 3578 колхознигууд СССР-эй бага газартай районуудһаа нүүжэ ерэнхэй. Уржын саада үдэр үшөө 1488 хүнүүд орденто Татарска АССР-һээ ерэбэд. Манай республикын колхозууд болбол хамта 5066 хүнүүдые, тэрэнэй тоодо 2371 хүдэлмэришэ-колхознигуудые 1940 оной хугсаа соо абаһан байна.

Социалистическэ Бурят-Монголой арадай ажахые саашадань хүгжөөлсэхэ шэнэ хүсэн нэмэбэ. Эдэнэр болбол стахановска үндэр ургаса хангахын, адууһа малнуудые улам олошоруулан үсхэхын түлөө бидэнтэй сугтаа эдибхитэйгээр тэмсэхэ зорилготойгоор хэдэн мянган километрһээ нүүжэ ерээ. Колхозуудые баяжуулха ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй ехэ опыттой, мэргэжэлтэй ба алишье талааран шалгагдаһан эдэ колхознигуудай дунда зуу гаран коммунистнууд ба комсомолецууд, мүн тэрэшэлэн 6 комбайнернууд, 40 трактористнууд, 16 шофернууд, 113 дархашуул, 23 багшанар, зоотехнигүүд, агрономууд, ветврачууд бии.

Эдэ кадрнуудта шухала услови хангалга, зүбөөр хэрэглэлгэ—нютагуудахи партийна ба советскэ организацинуудай хүндэтэ уялга болоно. Нүүжэ ерэгшэ бүхэниие өөрынь шадабаряар, специальностиинь ёһоор хэрэглэхэ шухала. Колхозууд болбол нүүжэ ерэгшэдые халуунаар угтаха ушартайһаа гадна, тэдэниие үдэр бүриин анхаралаар хүреэлхэ ёһотой.

Зүгөөр, гэр байрануудые, продуктнууд ба бусадые түхеэрхэ тухайда ВКП(б)-гэй Обкомой ба БМАССР-эй Совнаркомой заабаринуудай байтарнь, нүүжэ ерэгшэдые бэлэдхэл муутайгаар угтаһан ушар зарим аймагуудта үзэгдэнэ. Илангаяа, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Бичурын, Тарбагатайн Аймгүйсэдкомууд болбол гүрэнэй удхашанартай энэ хэрэгтэ анхарал багаар табидаг байһань элирбэ. Мухар-Шэбэрэй Аймсоведэй Гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Будажабэ) болбол нүүжэ ерэгшэдые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтан абаха тухайда зохихо хэмжээ абаагүй байна. Нүүжэ ерэгшэдые угтан абаха хэрэгые зүндөө бүтэхэдэ табиһанһаань боложо, аймаг доторонь нүүжэ ерэгшэдтэ зорюулагдаһан миил долоон гэрнүүд заһагдаба.

Хаана байра бэлэдхэгдээдүй байнаб, тэндэ—гэрэй баригдатар, заһагдатарнь, нүүжэ ерэгшэдэй бүлые дэб гэһээр сүлөө гэрнүүдтэ ба уужам гэртэй айлнуудта оруулжа түбхинүүлхэ зорилго колхозуудай правленинүүдэй, сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай урда табигдана.

Парти ба правительство болбол нүүлгэлгын хэрэгтэ угаа ехэ удхашанар олгожо, Дурана зүгэй, Сибириин ба Дунда Азиин колхозуудта тон ехэ туһаламжа үгэбэ. Гансахан манай республикада 1590000 түхэриг (хүдөө ажахын кредит ба бюджетнэ мүнгэн) үгтэбэ. Гүрэнэй туһаламжые шадабаритайгаар ашаглан, өөһэдынтөө хүсые элсүүлжэ, нүүжэ ерэгшэдтэ аятай һаруул, уужам гэр байшангуудые бариха хэрэгтэй.

Манай республикада нүүжэ ерэгшэдэй олонхинь татарнууд юм. Тэдэнэй үхибүүдые үндэһэн хэлэн дээрэнь эрдэм номдо һургахын тулада, эхин һургуулинуудта тусхай классууд нээгдэһэн байгаа. Зүгөөр, Селенгын аймагай зарим һургуулинуудахи тиимэ классуудынь учебнигээр хүсэд хангагдаагүй, тэрэшэлэн шадабаритай багшанар дутамаг байна. Дурсагдаһан дутуунуудые дары усадхаха шухала.

Курска, Тамбовско областьнуудһаа ба Татарска АССР-һээ үнгэрэгшэ хабар нүүжэ ерэгшэдэй эрхимүүдынь өөһэдынгөө шадабариие стахановска ажалаараа харуулжа байнад. Социалистическэ соревновнида оролсон, ажалай үндэр бүтэсэнүүдые түйлаһан хүнүүд тэдэнэй дунда олон. Түрүү колхознигууд-нүүжэ ерэгшэд болбол Бурят-Монголой колхозно үйлэдбэридэ хэдэ хэдэн шэнэ зүйлнүүдые дэлгэрүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Тюринэй үүсхэлээр, Яруунын аймагай, Молотовай нэрэмжэтэ колхоз брынзэ хэдэг болоо. Нүүжэ ерэгшэ нүхэр Чирков болбол Заиграйн аймагта яблока ургуулба. Колхозник Чирковай эхилэлгээр, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз ерэхэ жэлдэ жэмэстэ сад тарихань.

Нютагай хүтэлбэрилхы организацинууд хадаа нүүжэ ерэгшэдэй үүсхэлые дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ ба тэдээндэ туһалха ёһотой.

1941 он соо үшөө 4000 колхознигууд нүүжэ ерэхээр хараалагдана. Эдэниие эрхимээр угтахын тулада эртээнһээ бэлэдхэжэ эхилхэ хэрэгтэй.

Бурят-Монголой бүхы баялигые бүрин ашаглахын тулада кадр хэрэгтэй. Ороной бага газартай районуудһаа Дурана зүгэй ехэ газартай районуудта колхознигуудые нүүлгэлгэ—энэ хадаа Дурана зүгэй областьнуудые кадрнуудаар хангаха зорилготой хэмжээябуулга мүн.

Арадай үнэн хүбүүн

АККЕРМАН, декабриин 11. (ТАСС), Аккерманай № 622 һунгуулиин округто тус округой һунгуулиин комисси болбол Татарбунарска районой гүйсэлхэхэ комитедэй кадрын таһагые эрхилэгшэ нүх. Батышевые Союзай Соведэй депутадта кандидадаар регистрировалба.

Үсэгэлдэр, хүн зоноор дүүрэн городой театрын зал соо өөрынгөө һунгагшадтай нүх. Батышев уулзаа. 1924 ондо Татарбунатскда болоһон восстаниин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэнь болохо, арадай үнэн хүбүүе эндэ хамтарагшад халуунаар амаршалба.

— Би Батышевтай Румыниин түрмэ соо 8 жэл үнгэргөө һэм,—гэжэ арадай гэгээрэлэй областной таһагай хүдэлмэрилэгшэ Яламов хэлэнэ.—Иустим Николаевич хадаа түрмэдэ һуугшадые хододоо баясуулдаг ба ерээдүйн тэмсэлдэ хабаадахаар хүсөө гамнахые захидаг байгаа. Харин, тэрээнэй тэмсэлэй идейе мандууһан баярай үдэр болобо. Бессарабиин арад болбол эрхэ сүлөөгөө абажа, Сталинска Конституциин наран доро зол жаргалаар гүйсэд ажаһууна. Батышев болбол хэзээдэшье ажалшанай интерестэ үнэн сэхээр ябаха юм. Тиин, һунгуулиин үдэр энээндэ голосуудаа үгэхые бүхы һунгагшадые урялнаб.

Яламовай уряалые хүндэтэйгөөр хүлеэбэд.

Һүүлээрнь, нүх. Батышев хадаа өөрынгөө ябадал тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, үндэр ехэ найдалгынь түлөө ажалшадта халуун баярые хүргэбэ.

Худалдаанай хүдэлмэрилэгшэд эд бараанайгаа шанарай түлөө харюусаха

СССР-эй худалдаанай Наркомат болбол худалдаа эрхилдэг зарим организацинууд муу шанартай эд бараануудые тушаан абажа, арад зондо худалдадаг байһаниие тодоруулба. Ворошиловградска промторгын хоёрдохи базада ба Орджоникидзевскэ промторгын магазинуудта хахархай гутал ба галошинуудые, Саратовта эбдэрхэй суургатай ба ониһогүй портфельнүүдые худалдадаг байгаа. Мүн Житомир, Новочеркасск, Ленинград ба Тбилисиин хэдэн магазинуудаар муу шанартай бараанууд олдобо. Иимэ муу шанартай продукциие тушаагшадай материалнууд прокуратурада үгтэдэггүй байгаа.

Шанар муутай бараае худалдаанай газарнуудаар нэбтэрүүлэн, энээгээрээ гологдол үргэдхэдэг хүдэлмэрилэгшэдые хатуу харюусалгада хабаадуулхыень, СССР-эй Наркомторг хадаа худалдаанай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ заабарилба.

СССР-эй худалдаанай Нарком нүх. Любимов болбол шанар муутай товарнуудые магазинуудаар тарааһанайнь, энээндэ эзэн бэшээр хандаһанайнь ба финансова дисциплиные эбдэһэнэйнь түлөө Главторгмортрансын бараа худалдан абадаг, Москвагай базын директор Акимовые хүдэлмэриһөөнь гаргаһан ба тус базын бусад хүдэлмэришэдтэнь хэмжээ абаба.

(ТАСС).

ХРОНИКО

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй байгша оной декабриин 12-ой Указаар Бурят-Монголой АССР-тэ шэнэ аймагууд бии болгогдобо:

Баргажанай ба Кабанскын аймагуудые багадхан. Прибайкальска аймаг. Турунтаево тосхон центртэйгээр эмхидхэгдэбэ.

Хориин аймагые багадхан. Хэжэнгэ тосхон центртэйгээр. Хэжэнгын аймаг бии болгогдобо.

(ТАСС).

Кишиневдэхи гүрэнэй электростанциин хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй, техникүүдэй, албахаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадаар нүхэр И. В. СТАЛИНИИЕ дэбжүүлбэ.

КИШИНЕВ, декабриин 11. (ТАСС). Кишиневдэхи гүрэнэй электростанциин һунгалтын урда тээхи суглаан болбол тон үндэр дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэгдэбэ. Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидатурые зүбшэн хэлсэхын тулада хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд, албахаагшад сугларба. Тус суглаанда 200 хүн хабаадалсабад.

Хуушан машинист Быскребов гэгшэ үгэ абаба.

— Молдавиин Верховно Соведтэ түрүүшын кандидадаар, — Быскребов хэлэнэ, — румынска боярнуудай дарлалтаһаа бидэнэрые сүлөөлэгшэ, дэлхэй дээрэ эгээн демократическа конституциие бидэнэртэ олгогшо — манай түрэл ба инаг Сталиниие дэбжүүлнэб.

Суглаанда хабаадалсагшад болбол хуушан хүдэлмэришэнэй энэ үгые нүхэр Сталинай хүндэлэлдэ зорюулһан удаан замхаршагүй альга ташалгаар угтаба. Слесарь Лазарин гэгшэ гүнзэгы мэдэрэлээр нэбтэрһэн үгэ хэлээ.

— Сталин—энэ хадаа манай наран гээшэ. Тэрэнэй нэрэ болбол бидэнэрые зохёон байгуулагша хүдэлмэридэ зоригжуулна, социалистическэ ехэ оронойгоо алдар солын түлөө габьяата хэрэг түйлалгада зоригжуулна. Богоолшолһоо сүлөөрһэн Бессарабида Сталинска Конституциин туяан доро зол жаргалта, һайхан ажабайдал бадарна.

Үгэ хэлэгшэ хадаа суглаанда хабаадалсагшадай, сүлөөлэгдэһэн Бессарабиин арадай бүгэдын мэдэрэлые ба һанаан бодолые харуулан хэлэбэ.

— Агуу ехэ Сталин мандаг! — гэһэн абяан нэрьенэ. Тус суглаан болбол түйлай ехэ зоригжолтойгоор иимэ тогтоомжо гаргаба:

«Кишиневдэхи гүрэнэй электростанциин хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд, албахаагшад болбол Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта өөһэдынгөө түрүүшын кандидадаар нүхэр **Иосиф Виссарионович Сталиние** дэбжүүлээд Ленинскэ һунгуулиин № 264 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень нүх. Сталиние гуйха».

Бельцы городой сахарай ба спиртын заводуудай хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй техникүүдэй ба албахаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадаар нүхэр В. М. МОЛОТОВЫ дэбжүүлбэ.

БЕЛЬЦЫ, декабриин 11. (ТАСС). Бельцы городой сахарай ба спиртын заводуудай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ 400 гаран хүн хабаадалсаба. Тус суглаанай хэлсэхэ зүйлынь—Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ тухай асуудал байба.

Сахарай заводой кадрнуудай таһагые даагша нүхэр Ева Раб гэгшэдэ үгэ үгтэбэ.

Молдавиин Верховно Соведэй депутадуудта кандидадаар — агуу ехэ Сталинай дүтын соратник, советскэ правительствын толгой нүхэр Вячеслав Михайлович Молотовые дэбжүүлхые дурадханаб,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Нүхэр Раб гэгшын тус дурадхал хадаа хүсэн түгэлдэр овациие үүсхэнэ. Трибуна дээрэ заводой слесарь Варгуляк гараба.—Нүхэр Вячеслав Михайлович Молотов болбол,—гэжэ Варгуляк хэлэнэ,—хэдэн олон жэл соо дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэнэй гайхамшагта хүтэлбэрилэгшэ байжа, Советскэ Союзай бүхы арадуудта зол жаргалта ажабайдал хангагша, манай ехэ ороной хүсэшадалай һалбаран бадаралтые хангагша, мирэй сталинска политикые, манай ехэ ороной оборонно-шадабариие бэхижүүлжэ байна.

Суглаан болбол угаа ехэ дээшэлэлээр иимэ тогтоомжо абаба:

«Бельцскэ сахарай ба спиртын заводуудай хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүд болбол Молдавиин Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ хамтаржа, Молдавска ССР-эй Верховно Соведтэ өөһэдынгөө кандидадаар нүхэр **Вячеслав Михайлович Молотовые** дэбжүүлээд, Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадта Бельцскэдэхи һунгуулиин № 124 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень нүхэр Молотовые гуйха».

Нүхэр И. В. СТАЛИН Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадаар Кишинев городой Ленинскэ һунгуулиин № 264 округто регистрировалагдаба.

КИШИНЕВ, декабриин 12. (ТАСС). Молдавиин ажалшад үсгэлдэр баяртай мэдээсэл абабад: нүхэр Сталин болбол Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэбэ.

Ленинскэ һунгуулиин № 264 округой, һунгуулиин окружной комиссиин байра комиссиин членүүдээр, коллективүүдэй ба предприятинуудай түлөөлэгшэдөөр, участогай һунгуулиин комиссинуудай членүүдээр дүүргэдэнхэй.

Окружной һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ нүх. Десятников суглаа нээхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

— Манай һунгуулиин округой ажалшад болбол Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта, эгээн демократическа конституциие зохёогшо. арадуудай агуу ехэ вождь нүхэр **Сталиние** нэгэн һанаагаар дэбжүүлһэн байна. Тиин, нүхэр Сталин болбол манай һунгуулиин округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгөө гэжэ, таанарта мэдээсэхэ болоһондоо бии ехэ золтойб.

Оваци нэрьенэ. Эндэ сугларагшад хадаа өөһэдынгөө ехэ баярые нүх. Сталинай хүндэлэлдэ зорюулһан, замхаршагүй альга ташалгаар мэдүүлнэд.

Окружной һунгуулиин комисси болбол нэгэндүүгээр иимэ тогтоомжо абаба:

517 хүнэй хабаадалсаан, Кишиневско түмэр замай управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаагаар ба Кишиневой электростанциин хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай хамтын суглаагаар табигдаһан, Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта нүхэр И. В. Сталинай кандидатурые, Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта баллотировалагдахын тулада Кишинев городой Ленинскэ һунгуулиин № 264 округто регистрировалха.

Нүхэр В. М. МОЛОТОВ Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадаар Бельцскэ центральна һунгуулиин № 124 округто регистрировалагдаба.

БЕЛЬЦЫ, декабриин 12. (ТАСС). Үсгэлдэр, Бельцскэ Центральна һунгуулиин №124 округой һунгуулиин окружной комиссиин заседани болобо. Комиссиин түрүүлэгшэ Абошин гэгшэ заседаниие нээхэ зуураа, нүхэр Молотов болбол Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта һунгуулиин № 124 округто баллотировалагдахые зүбшөөлөө үгэбэ гэжэ мэдээсэбэ.

Энэ мэдээсэл хадаа бүгэдэниитын баяр үүсхэбэ. Сугларагшад бүгэдэ алига ташаба.

Сахарай заводай директор Волков үгэ абаба.

— Бидэнэрээр нэгэн һанаагаар дэбжүүлэгдэһэн,—гэжэ тэрэ хэлэнэ,—агуу ехэ Сталинай дүтын соратник, советскэ правительствын толгой, социалистическэ гүрэнэй гадаадын политикын хүтэлбэрилэгшэ—нүхэр Молотовай кандидатурые регистрировалхыень окружной һунгуулиин комиссиие манай заводой коллектив гуйна.

Окружной һунгуулиин комисси болбол нэгэн дүүгээр иигэжэ тогтообо:

Бельцскэ сахарай ба спиртын заводуудай хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай, городой барилгашадай коллективүүдэй хамтын суглаануудаар дэбжүүлэгдэһэн, нүхэр Вячеслав Михайловиич Молотовай кандидатурые Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта һунгуулиин Бельцскэ центральна № 124 округто баллотировалагдахынь тулада регистрировалха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Орденто академик Е. Ф. Лискун (ТАСС-ын фото)

Берингын экспедици тухай шэнэ документнүүд

ЛЕНИНГРАД, декабриин 11. (ТАСС). Хойто мүльһэн далайе шэнжэлэгшэ, капитан-командор Витус Берингын нүгшэһэнһөө хойшо 200 жэлынь ерэхэ жэлдэ гүйсэхэнь. Энэ үдэрые тэмдэглэхын тулада СССР-эй наукануудай Академи болбол тусхай комисси байгуулба. Тус комиссиие академик В. Д. Греков толгойлно.

Беринг болбол I Петрын үүсхэлээр Камчаткада түрүүшын экспедициие эмхидхэһэн ба Петрын нүгшэһэнэй һүүлээр—хоёрдохи экспедициие эмхидхэһэн юм. Беринг хадаа Америкын ба Азиин материгые хубааһан проливые нээжэ, энэ пролив болбол мүнөө тэрэнэй нэрээр нэрлэгдэнэ. Мүн хойто далайнуудай ба Номхон далайдахи элитэ бэшэ олон эрьенүүдые шэнжэлһэн байна. Ленинградахи СССР-эй науканудай Академиин архив дотор Берингын экспедицинүүд тухай мүнөө хүрэтэр ород хэлэн дээрэ толилогдоогүй шухала материалнууд хадагалаатай байна. 1741 ондо хэгдэһэн, Берингын экспедициин судна дээрэхи журнал энэ архив соо бии. Мүн тэрэ экспедицидэ хабаадалсаһан, науканудай Академиин адъюнкт Стеллер гэгшын үдэрэй тэмдэглэл байха юм.

Мүльһэн далайгаар тамарха үедөө хүшэр хүндэ ушарнуудай дайралдахадань, тэрэниие яажа гаталха тухай эрдэмтэдһээ асуужа бэшэһэн, Берингын бэшэгүүд ехэхэн һонирхолтой байна.

Хоёрдохи камчатска экспедициин тухай документнүүд, алдарта шэнжэлэгшын хэн байһаниие элирүүлһэн, шэнэнүүд территоринуудые нээлгэдэ ородой уһан-сэрэгэй флодой ямар үүргэтэй байһаниие харуулһан. олон тооной документнүүд болбол уһан-сэрэгэй центральна архив соо (Ленинградта) хадагалаатай.

Капитан-командор Витус Берингые хоёрдохи камчатска экспедициин начальнигаар томилһон тухай, судна дээрэ командирнуудые шэлэжэ абаха ба тэрэнэй составые бүридүүлхэ тухай указууд энэ документнүүд соо бии. Арктикые эзэмдэлгын истори соо оролсоһон флодой командирнууд Чириков, ахадүү Лаптевууд, Малыгин, Стерелогов, Челюскин ба бусад зүрхэлиг шэнжэлэгшэдэй нэрэнүүд бэшэгүүд соо дайралдана.

Сибириин гол мүрэнүүдэй урасхалые ба гүнзэгые шэнжэлхын тулада, командануудтай хамта штурмануудые эльгээхэ тухай, Якудһаа Анадырска арал хүрэтэр уһан голоор ба хуурай газараар ябажа хүрэһэн Лаптевай поход тухайда Берингдэ үгтэһэн, сенадай ба адмиральтейиствын указууд мүн хадагалагдаһан байна.

«Уһан далайн хэрэгтэ хасагуудай үхибүүдые һургаха һургуули» Охотск дээрэ бии болгохо тухай, науканудай Академиин хоёр профессорнүүдые студентнүүдтэйгээр ба зэмсэгэй мастернуудтайгаар экспедицидэ томилхо тухай, мүн экспедицидэ геодезистнүүдые ба Москвагай славяно-латинска һургуулиин (эндэ М. В. Ломоносов һуралсаһан байна) 12 студентнүүдые эльгээхэ тухай документнүүд хадаа угаа ехэ һонирхол гаргана.

Уһан-сэрэгэй центральна архив соо хадагалаатай байһан, толилогдоогүй эдэ документнүүдэй заримануудынь Берингын нүгшэһэнһөө хойшо 200 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан. мүнөө хэблэгдэхэнь.

Партийна ажабайдал

ЗАЛУУ КОММУНИСТНУУДАА МАРТАБА

Гүрэнэй типографиин дэргэдэхи партийна организацида (секретаринь нүхэр Левский) 7 кандидадууд бии, тэдэнэй 3-нь 1940 ондо абтаһан байна.

Зүгөөр, тэдэнэй дунда ямаршье хүдэлмэри (зүблөөн, нүхэрэй хөөрэлдөөнүүд ба бусад) ябуулагданагүй. Тиимэһээ, кандидадуудай заримань өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээгээр тон һула.

— Бидэ 1939 ондо ВКП(б)-гэй членэй кандидадууд болоһон байнабди. Тэдэ, партийна даабаряа бидэнэй хэр зэргэ дүүргэжэ байһанние, партиин историе ямараар үзэжэ байһыемнай хэншье һонирходогтүй. Манайда агитационно хүдэлмэри ябуулагданагүй. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, хаанһаань хайшан гээд эхилхээ мэдэнэгүйбди. Энээн тухайда агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ нүх. Оршанскада хэдэн дахин хандахадамнай, хооһон үгөөр найдуулхаһаа бэшэ, хэрэг дээрэ юушье хэнэгүй—гэжэ, партиин кандидадууд нүхэд Базарова ба Бардамова гэгшэд мэдүүлнэ.

7 кандидадуудһаа миил хоёрынь (нүх. Иванова ба Кулешева) «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые» өөһэдөө үзэнэд. Бусадынь миил 2-3-дахи бүлэгүүдые уншажа байна. Үни хада кружок эмхидхэгдэһэн болобошье, 2-3 запяти ябуулагдаад унташоо. Кандидадуудтаа үгэһэн даабаринуудайнгаа дүүргэлтые шалгадаггүй байна. Тэрээнһээ гадна, организацидань стажаа үпи үнгэргэһэн кандидадууд бии.

Нүх. Афанасьева 1938 оной ноябрь һарада кандидадта абтаһан аад, мүнөө хүрэтэр член болоодүй байха юм.

Энэ парторганизаци хадаа ВКП(б)-гэй зэргэдэ шэнэ хүнүүдые абаад, тэдэниие большевистскээр хүмүүжүүлхэ ба хатуужуулха тухайда анхарал табидаггүй, мүн залуу коммунистнуудые партийна ажабайдалда активнаар хандуулхые оролдодоггүй байна.

«Кандидатска стаж — энэ хадаа ВКП(б)-гэй членэй орохые хүсэгшэдэ серьезно шалгалтын үе мүн. Үйлэдбэри дээрэ жэшээтэ хүдэлмэреэрээ, ниитын ажабайдалда активнаа хабаадалгаараа, өөртөө даалгагдаһан хүдэлмэриие бэелүүлхэ үедөө бэрхэшээлнүүдые зайсуулжа шадалгаараа, партиин кандидат болбол өөрынгөө шачарые харуулха, Ленин—Сталинай партиин булад зэргэдэ байжа шадахаяа харуулха ёһотой. Ушар иимэһээ, кандидатска стажын бүхы удхашанарые хүсэдөөр һэргээхэ шухала». («Правда»)

Н. Б.-ва.

Түлөөһэтэ лекцинүүд

Энэ оной ноябрь соо Мухар-Шэбэрэй Айкомой дэргэдэхи парткабинедтэ ба мүн эхин партийна организацинуудаар (Гашайн ба Хонхолойн МТС-үүдээр, Никольско сельсоведтэ) ВКП(б)-гэй историе үзэгшэдтэ тодорхой туһаламжа үгэхын зорилгоор, түлэбэритэй лекцинүүд үнгэргэгдэһэн байна.

Лекцинүүдэй темэнь тон олон янзын: «Империализм—капитализмын дээдэ шата», «Октябрьска революцидэ бэлэдхэлгэ ба үнгэргэлгэ», партиин VIII съезд партиин XIV съезд г. м. байна.

ВКП(б)-гэй Обкомой лектор нүхэр Дябов гэгшэ хэдэн лекцинүүдые уншаба.

Тус лекцинүүдтэ ВКП(б)-гэй члэнүүдһээ ба членэй кандидадуудһаа, комсомолецуудһаа гадна, мүн хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд: врачууд, багшанар олоороо хабаадалсаһан байна.

БАЛЬБУРОВ.

Агитационно хүдэлмэриие һайжаруулха

СУРП-ын нэгэдэхи участогай партийна эхин организаци (секретарь нүхэр Башарин) болбол хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри муугаа ябуулна. 32 агитаторнууд тоологдодог аад, 1940 оной навигациин үедэ миил 34 хөөрэлдөө хэһэн байна.

— Хүдэлмэришэднай таруу байратай. Тиигээд, агитационно хүдэлмэри ябуулхада бэрхэтэй юм—гэжэ секретарь нүхэр Башарин тайлбарилна.

Нүхэр Башаринай хэлэһэнэй ёһоор болоходоо, таруу байратай хүдэлмэришэдэй дунда агитационно хүдэлмэри ябуулжа шадагдахагүй байна.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдаһанһаа, хүдэлмэришэдэйнь ажалай дисциплинэ тон һула байһаар.

Энэ партийна организаци болбол июниин 26-най Указые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлые толгойлжо шадаагүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Указай гараһан сагһаа хойшо, нэгэ лэ удаа суглаан дээрэ хэлсэбэ. Тус суглаан дээрээ тодорхой тогтоол абаһан болобошье, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые мүнөө хүрэтэр шалгаагүй, харин бүхы хүдэлмэринь тогтоол гаргалгаар хизаарлагдашаһан байна.

Ц. КИЖИНГИНСКИЙ.

ВКП(б)-гэй Обкомдо

Хулигантаһанайгаа түлөө судаар шиидхэгдэһэн В. Ф. Сушковые партиин кандидадһаа гаргаһан, Улан-Удын Горкомой шиидхэбэриие баталһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй июлиин 10-най Указые хазагайруулһанайнь түлөө Б. Н. Панчуковые ВКП(б)-гэй членһээ гаргаһан, Улан-Удын Горкомой шиидхэбэриие баталаа.

Саг үргэлжэ прогул хэдэгэйнь түлөө, тэрэшэлэн Бурят-Монголой республикаһаа өөрынгөө зорогоор гаража ошоһонойнь түлөө С. И. Ильин гэгшые ВКП(б)-гэй членһээ гаргаһан, Улан-Удын Горкомой шиидхэбэриие баталба.

Гүрэнэй зөөридэ үрилтэ хэһэнэйнь түлөө ба судаар шиидхэгдэһэн Л. Т. Богуновые ВКП(б)-гэй членһээ гаргаһан, Улан-Удын Горкомой шиидхэбэриие баталба.

Улан-Удэ — Тарбагатай — Мухар-Шэбэр — Бичура — Кяхта — Зэдэ — Селенга — Иволга — Улан-Удэ гэһэн маршрудтай мотоциклетнэ ябалгада Улан-Удэһээ декабриин 10-да гараба.

Энэ ябалга хадаа колхозууд дээгүүр оборонно хүдэлмэриие һайжаруулгада, хабарай тарилгада ба болохоёо байгаа сомоной соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй республиканска зүблөөндэ эрхимээр бэлэдхэлгэдэ туһалалсаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мотоциклетнэ ябалгада хабаадагшад (зүүн гарһаа): Военков, Кузнецов, Рычков, Белов, Морошниченко ба Коноровский.

П. Михайловай фото.

Колхоздо газар эдлүүрилгын хуулиие наряар сахиха

Һаяхан, БМАССР-эй Совнарком болбол «Колхозуудай ниитын газарнуудые урилтаһаа хамгаалха хэмжээнүүд тухайда» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй 1939 оной майн 27-ой тогтоол эбдэһэн фактнууд Заиграйн аймагай, «Улаан Эрхирэг» колхоздо тохёолдоһон тухайда асуудалые зүбшэн хэлсээд, тусхайта шиидхэбэри гаргаба.

«Улаан Эрхирэг» колхоздо хабаатай ниитын газар эдлүүриие элдэб организацинууд өөһэдынтөө зоргоор хэрэглэжэ ба үрижэ байһан фактнууд тодоруулагдаа. Тэндэ барилгын управлени хадаа тус колхозой правлениин ба Аймсоведэй, БМАССР-эй СНК-гэй зүбшөөрэлгүйгөөр «Улаан Эрхирэг» артелиин газар дээгүүр 3040 метр ута харгы шэнээр хэбэ. Энээнэй эсэстэ 15 гектар уһалууриин газар хэрэггүй болгогдоо.

Бурят-Монголой республикын СНК-гэй дэргэдэхи харгы-замай управлени болбол шэнэ тракт түхеэрхэдөө, хэхээ байһан хүдэлмэри тухайдаа артелиин правленидэ уридшалан мэдээсээгүй харин 1,14 га пшеницын тарилгыень ба уһалууриин канавыень гэмтээн, харгы хэһэн байна.

Энэ колхозой территори дээрэ байгаа «Кооптруд» артелиин кирписын завод 8 гектар газарыень эдлэжэ байбашье, тэрэниие хуулиин ёһоор оформилоогүй байха юм.

Ушар иимэһээ, БМАССР-эй Совнарком болбол парти ба правительствын энэ шухала тогтоолые дабаһан зэмэтэниие хуулиин харюусалгада хабаадуулхын тулада, хэрэгыень Республикын прокурорто үгэхэ гэжэ шиидхэбэ. Тиихэтэй хамта, «Улаан Эрхирэг» колхозой газараа уһалдаг канавые һэргээн заһахыень ба гэмтээгдэһэн пшеницын тарилгын сэнгые мүнгөөр түлэхыень барилтын начальнигта ба СНК-гэй харгы-замай Управлениин начальник нүх. Похаревта дурадхагдаба.

Бензин гаргашалгын шэнэ нормо

БМАССР-эй Совнаркомой тогтоолой ёһоор, автомобильда гаргашалагдаха бензинэй ба тоһоной нормонь декабриин 1-һээ эхилэн шэнээр тогтоогдобо.

Жэшээнь, «ГАЗ—а» маркын автомашина хадаа 100 километр бүхэндэ 12 литр бензин галдаха ёһотой. Тиихэдэ, «ГАЗ—М.—1» автомобиль—14,5 литр ба «ЗИС—101»—25,5 литр.

Бензин гаргашалгын энэ нормо хадаа зарим ушарта нэмэгдэжэ гү, али хороогдожо болохо байна.

Автомашинаар ябалгада бензин экономилһон шофернүүдтэ, тэрэ экономилһон безинэйнь сэнгэй 65% мүнгөөр түлэгдэхэ болоно.

Хэрбээ нормоһоо үлүү гаргашалжа үрилтэ хэһэн байгаа һаань, бензинэй сэнгые зэмэтэ нюурһаа нэхэжэ абаха байна.

Автол хадаа моторой шэнэ, хуушанһаа дулдыдуулан. гаргашалагдаһан бензинэй 100 килограмм бүхэндэ 4-6 кгр. үгтэнэ. Солидол—100 километртэ 100 грамм.

ШЭНЭ СБОРНИК

БМАССР-эй багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт болбол «манай опыт» гэжэ суглуулбари гаргахань. Тус суглуулбари дотор институдай научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Филипповагай—«Һурагшадай урогто директор ба һуралсалай таһагые даагшад ямараар анализ хэхэб»; профессор нүхэр Кудрявцевай «Ород ба бурят хэлэнэй грамматикын илгаа ба бурят һургуулида ород хэлэ зааха гол метод» гэжэ ба бусад 20 статьянууд оролсохо байна.

Н. Будажапова.

ХИЛЫН СААНАҺАА ТЕЛЕГРАММАНУУД

ГРЕЦИ БА ИТАЛИ ХООРОНДЫН ДАЙН

АФИНЫ, декабриин 11. (ТАСС). Греческэ командованиин үсэгэлдэр үдэшэ тунхаглаһан мэдээсэл дотор греческэ сэрэгэй добтолхы ябуулганууд бүхы фронт дээрэ амжалтатайгаар үргэлжэлнэ гэжэ мэдээсэгдэнэ. Энэ тулалдаанда дайсан ехэ гэмтэлдэ дайрагдажа, өөһэдынгөө бэхижүүлэгдэһэн позициие алдаба. Гурбан пушка булягдаа.

Грециин газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, итальянска сэрэгүүд хадаа баруун флангһаа эхилэн, Санти-Кварант ба Аргирокастронһоо баруун тээшэ ба баруун хойшо яаралтайгаар сухарина. Аргирокастронһоо хойхонуур итальянска сэрэгүүд тон шухала түшэгтэ пунктаа орхижо, баруулжаа гуримаа алдан тэрьелбэ. Энэ районһоо хойгуур итальянска сэрэгүүд мүн лэ ехэ хохидолдо дайрагдажа, шамдуугаар сухаринад. Települ Поградецһээ хойгуурхи Район мүрэн дайсанай сэрэгүүдһээ гүйсэд сэбэрлэгдөө. Поградецые тойрон байгаа үндэрдхэнүүд греческэ сэрэгүүдээр эзэлэгдэбэ.

Декабриин 10-най үдэр итальянска авиаци хадаа Корфус ба Пелопоннесын баруун хубиин нэгэ деревниие бомбодобо гэжэ, греческэ гүрэнэй аюулгүйе хамгаалха министерство мэдээсэнэ. Гэмтэл ба һандарал үгы.

АМЕРИКЭДЭХИ ФРАНЦИИН ЭЗЭМДЭЛГЭНҮҮДЭЙ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 11. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын Фор Де Франсһаа (Мартиника арал) мэдээсэһэнэй ёһоор, французска правительство болбол Вест-Индидэхи Франциин аралнуудта, Франциин гаваньда ба Сан-Пьер ба Милон аралнуудта (хойто Лаврентийн заливта) оборонын, экономическа байдалай ба дотоодын гурим сахилгын харюусалгые Мартиника аралай дээдэ комиссар адмирал Робер гээшэдэ тусхай декредээр даалгаба. Франциин правительствоор тогтоогдоһон оршом дотор США-гэй ба бусад американска оронуудай түлөөлэгшэдтэй зүбшэлгэ хэхэ эрхэ Роберто үгтэбэ. Робер хадаа Сан-Пьер ба Микели аралнуудһаа бэшэ Франциин эзэмдэлгэнүүдээр гаргагдаһан хуулинуудые һэлгэхэ эрхэтэй юм. Робер болбол почтын ба телеграфай контролиие ба цензурые үсэгэлдэрһөө хойшо бэелүүлжэ эхилбэ.

ЮГОСЛАВИИН ТЕЛЕГРАФНА АГЕНТСТВЫН БУРУУШААЛГА

БЕЛГРАД, декабриин 11. (ТАСС). «Югославида ба хилын саана дэлгэрһэн тодорхой бэшэ мэдээнүүдтэй дашарамдуулан, итало-греческэ дайнай ябуулгануудай эхилһэнһээ хойшо мүнөөдэр хүрэтэр югославска территориирүү 19 итальянска самолет ба 32 албанска самолет ороһон ба дайнай ябуулганууд боложо байһан районуудһаа сэрэгэй ямаршье материал Югославида асараагүй гэжэ мэдээсэхые бидэндэ найдаба» гэжэ Югославиин телеграфна агентство мэдүүлбэ.

ДАЙСАНАЙ ГҮНЗЭГЫ ТЫЛДЭ АВИАЦИИН ДОБТОЛГО

Мүнөө сагай авиациин шанараараа хүгжэлгэ ба тоогооро түргөөр ургалга хадаа дайсанай гүнзэгы тылдэхи элдэб янзын об'ектнүүдтэ агаарһаа добтолго хэхэ олон аргануудые хангана. Иимэнүүд добтолгонуудай гол зэбсэгынь—олон оронуудахи агаарай флодой ехэнхи хубиень эзэлэгшэ бомбододог авиаци болоно. Мүнөө сагай самолет-бомбардировщигуудай эрхим һайниинь час соо 500 километрһээ холо ба 10.000 метр дээгүүр ниидэдэг байна. Тэдэ болбол тонно ба үшөө ехэ ашаатайгаар хэдэн мянгаад километр холо ниидэдэг. Энээнһээ гадна, мүнөөнэй бомбардировщигууд хэдэн пулемедуудаар ба заримдаа нэгэ-хоёр жэжэ калибрын пушкануудаар зэбсэглэгдэһэн байдаг. Нарижуулагдаһан авиационно хэрэгсэл-зэмсэгүүд болбол муушье уларилда, үүлэн дундуур ба һүни ниидэхэ арга летчигуудта олгоно.

Англиин хоёрмоторто «Бристоль-Бленхейм» бомбардировщик 5 час ниидэлгэдэ хүрэхэ түлишэ запас абаад, час дотор 500 км., 9840 метр дээгүүр ниидэдэг, 1000 кг. бомбо ашадаг юм. Германиин хоёрмоторто «До—125» (Доронье) бомбардировщик борт дээрээ 1000 кг. бомбо тээгээд час дотор 500 км. түргөөр ба 9000 м. дээгүүр ниидэдэг байна. Мүн 3 мянган километр шахуу холо ниидэдэг, Америкын дүрбэнмоторто «Боинг—В-17» бомбардировщигой эгээ ехэ скоростинь час соо 400 км. ба 7000 метр дээрэ гарадаг. Тус бомбардировщик болбол тусхай башнинууд соо тогтооһон 5 пулемедоор зэбсэглэгдэнхэй ба 2000-3000 кг. бомбо үргөөд, 4800 км. холо ниидэдэг байха юм.

Бомбододог авиаци болбол ниидэлгынгээ хэмжээе дээшэлүүлхэтээ хамта, мүн гэмтэл үзүүлхэ шэнэ, хүсэн түгэс арга зэбсэг олобо. 2000 кг. шэгнүүритэй томонууд фугасна бомбонуудые, элдэб янзын шатадаг бомбонуудые ба аалияар шатадаг (48 час соо носодог) тэһэрхэ зүйлтэй фугасна бомбонуудые, тэрэшэлэн шатадаг ба фугасна жэжэхэн олон тоото бомбонуудһаа бүридэһэн томонууд бомбо-контейнернүүдые хэрэглэхэ ябадалые, хоёрдохи империалистическэ дайн харуулна.

Тиигээд, мүнөөнэй бомбардировщигууд борт дээрээ нэгэ-хоёр тоннын бомбонуудые абажа, тэрэнээ 1000-2000 км. газарта абаашажа хаяад, гэдэргээ өөрынгөө базада тэхэржэ ерэхэ шадалтай байна. Ушар иимэһээ, мүнөө үедэ дайлалдажа байгаа оронуудай территориин ехэнхи хубинь, заримдаа бүхы территориншье агаарһаа добтологдоно. Баруун оронуудта боложо байһан дайн болбол энээниие бүрин гэршэлнэ. Немецүүдэй аэродромуудһаа 2 часай ниидэлгын хараатай, Франциин урда хилэ шадарай городуудые (Марсель ба бусад) Германиин авиациин бомбодоһон тухайда энэ жэлэй май һара соо хэблэл мэдээсээ һэн. Һүни бүхэндэ шахуу Гамбургын, Лейпцигэй ба Берлинэй районуудахи элдэб об'ектнүүдтэ добтолго хэжэ, базадаа тэхэрин бусахатаяа хамта, 2000 км. газар ниидэдэг английска бомбардировщигуудай ниидэлгые мүн анхаралда абамаар байна. Эсэстэ, Турина ба Генуядахи итальянска авиационно заводуудта добтолхо үедөө, английска бомбардировщигууд хадаа Альпые хоёр дахин хүндэлэн ниидэжэ тараха ушартай болоһониинь—тылнүүддэхи об'ектнүүдэй добтологдохо аюулай угаа ехээр ургаһые гэршэлнэ.

Мүнөөнэй бомбодогшо авиациин энэ ехэ аргашадабаринь хадаа фронт ба гүнзэгы тыл хоорондын илгаае һалгаана.

Энэ илгаа хадаа мүнөө ямаршье практическа удхашанаргүй болоо.

Нэтэ хилэһээ нүгөөдэдэнь хүрэтэр 1000 километрһээ дээшэ бэшэ газартай оронууд болбол мүнөө үеын байдалаар болоходоо, бомбодогшо авиацяар һэтэ буудагдаха байна. Иимэнүүд оронуудай территори дээрэхи ямаршье пунктнь агаарһаа бомбодогдожо болохо. Англи хадаа энээниие харуулагша жэшээ болоно. Британска олтирогой зүүн ба баруун эрьенүүд шадарай об'ектнүүд үдэр бүри добтологдоно.

Бомбардировщигууд хадаа дайсанай гүнзэгы тылдэхи олон янзын об'ектнүүдые һандаргажа байна. Бомбододог авиаци болбол түбхын түрүүндэ, дайсанай авиционно, далайн, артиллерийскэ, бронетанкова ба бусад сэрэгэй заводуудые, мүн тэрэшэлэн судобайгуулалгын верфьнүүдые һандаргахаяа оролдоно. Тиимэ лэ ушарһаа, мүнөө дайлалдажа байгаа оронууд хадаа Лондон ба Берлиндэхи, Бирмингам ба Лейпцигдэхи, Ливерпуль ба Дюссельдорфдохи сэрэгэйгээ үйлэдбэриин предприятинуудые иимэ үсэдөөр бомбодолсоно.

Бомбодогшо авиаци болбол мүн сэрэгэй промышленностиие хангадаг фабрика ба заводуудта сохилтоёо шэглүүлдэг байна. Ямар заводууд сэрэгэй промышленностьтай холбоотойб, ямарынь холбоотой бэшэб гэжэ тухайлха тон бэрхэтэй тула, бомбодогшо авиаци болбол дайсанай арми ба флодые шухала зэбсэгээр ба сэрэгэй зүйлнүүдээр хангалгыень таһалдуулхын зорилгоор, дайсанай орон доторхи бүхы промышленна предприятинуудые һандаргахаяа эрмэлзэнэ.

Англиин промышленна об'ектнүүдтэ Германиин агаарай хүсэнэй саг үргэлжэ шахуу добтолжо байһан ушар; мүн Германиин завод, фабриканууд ба складуудые Англиин авиациин добтолго хадаа бомбодогшо авиациин ябуулгануудай тодо жэшээе харуулна.

Дайсанайгаа промышленностиин хүдэлмэриие таһалдуулхын тулада, авиаци болбол промышленна предприятинуудые хангажа байгаа электростанцинуудые, гидростанцинуудые бомбододог байна.

Дайсанай гүнзэгы тылдэхи харгы зам ба хэлхеэ холбоон болбол бомбодогшо авиацида добтологдоно.

Промышленна предприятинуудые, харгы зам ба хэлхеэ холбоое һандаргалга болболороной экономическа ажабайдалые һүйдхэнэ. Энээнэй эсэстэ, экономическа шадал багатай гүрэн хадаа өөрынгөө армиие ба гражданска зэпоо шухала хэрэгтэй зүйлнүүдээр таһаггүйгөөр хангаха аргагүй болоно.

Арадзоной ажаһуудаг пунктнуудые бомбодолго—хүнүүдтэ гэмтэл үзүүлдэг ба хүнзоной хүдэлмэриин шадабариие һуларуулна.

Бомбодогшо авиациин ургахатай хамта, мүн агаарай добтолгоһоо хамгаалха арга хэрэгсэлнүүд ургана, нарижуулагдана. Мүнөөнэй зенитнэ пулемет ба зенитнэ артиллери, аэростадууд, мүн истребительнүүд болбол бомбардировщигуудай зорилтоёо гүйсэдхэхэ ябадалдань ехэ һаад ушаруулна.

Германиин «Мессершмидт—109», Англиин «Спит-файр», Америкын «Кертисс ХР—40» гэхэ мэтын самолет-истребительнүүд час соо 575-640 км. ниидэхэ скоростьтой ба 5-6 минутын торшо дотор 5000 метр дээшэ дэгдэдэг байна. Эдэ самоледууд хадаа хоёрһоо найма хүрэтэр пулемедуудаар зэбсэглэгдэнхэй.

Истребительнүүдэй бомбардировщигуудтай агаарта тулалдахадаа илаха аргатай байһань энээн дээрэһээ элирнэ. Тиимэһээ, бомбодогшо авиаци болбол гүнзэгы тылдэхи об'ектнүүдтэ добтолго хэхэдээ, истребительнүүдээр үдэшэгдэнэ. Энээн дээрэһээ, ниидэлгын ехэ радиустай томо истребительнүүдые байгуулха ябадал шухала болоо. Иимэнүүд истребительнүүд хадаа дайсанай гүнзэгы тылдэ өөрынгөө бомбардировщигуудай добтолхо үедэнь тэдэнэрые дайсанай авиациин добтолгоһоо хамгаалан үдэшэхэ аргатай байна. Германиин хоёрмоторто «Мессершмидт 110» истребитель—тиимэнүүдэй нэгэнь болоно. Энэ истребитель час соо 610 км. ябаха скоростьтой ба 2750 км. холо ниидэнэ, 3 пулемедуудаар ба бага калибрын 2 пушкануудаар зэбсэглэгдэнхэй.

Өөрынгөө зониие ба өөрынгөө промышленностине авиациин добтолгоһоо хамгаалхаяа хүсэгшэ ба дайнда дайсанаа илахые эрмэлзэгшэ тэрэ орон болбол дайсанай бомбардировщигуудай добтолгодо сохилто үгэхэ зэбсэг бүтээлгээр хизаарлаха бэшэ, харин өөрөө добтолго хэхэ ёһотой. Энээнэй тулада, дайсанай агаарай хүсые тэрэнэй территори дээрэнь үгыхэжэ шадаха ба дайсанай сэрэгэй промышленностиие һандаргажа шадаха хүсэн түгэс агаарай флот байгуулха шухала.

Полковник В. ЛОЗОВОЙ-ШЕВЧЕНКО.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Каландарашвили, 19. Телефоны: редактора — 3-23; секретариата — 3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды — 7-55(2зв.); экономического отдела—7-55; отдела писем—5-07; дежурного по редакции—5-07.
Н—4232 Типография НКМП БМАССР.